

An aerial photograph of a park with a large green lawn. In the center, a group of children is playing on a red metal structure that looks like a cage or a play structure. There are other children scattered around the lawn. In the background, there is a baseball field with a red metal fence. The image is framed by trees on the left and right sides. The text 'SPRONG' is written vertically in white on the left side, with a white line underneath it. The text 'ME BO 2B' is written vertically in grey on the left side, below the white line. The main title 'ONTWIKKEL EEN GEZAMENLIJKE VISIE OP HET DUURZAAM BODEMGEBRUIK' is written in yellow and black in the center. Below the title, there is a subtitle 'Bijeenkomst XXX dag-maand-jaar, Locatie' in black.

SP
RO
NG

**ONTWIKKEL EEN GEZAMENLIJKE VISIE
OP HET DUURZAAM BODEMGEBRUIK**

*Bijeenkomst XXX
dag-maand-jaar, Locatie*

ME
BO
2B

OPZET VAN DE PRESENTATIE

Bodemvisie

- **Waarom?**
- **Doel**
- **Middel**
- **Ingrediënten**

SPRONG

- **Wie, wat, waarom?**
- **Het proces**
- **Leerpunten**
- **Praktische aanbevelingen op basis van de cases Groningen en Gorinchem**
- **Wat nu?**

Afsluiting

WAAROM EEN GEZAMENLIJKE BODEMVISIE? (1/2)

Een gezamenlijke bodemvisie is noodzakelijk wegens ontwikkelingen en uitdagingen op het gebied van duurzaamheid, gedragenheid en beleid:

Duurzaamheid

- **Duurzaam bodemgebruik is alleen te realiseren door gezamenlijk verschillende perspectieven/belangen te vertalen naar beleid en uitvoering.**
- **Denken vanuit duurzaamheid legt de relatie tussen bodem en thema's/ontwikkelingen als voedselvoorziening, water en verstedelijking.**
- **Bodemgebruik wordt steeds intensiever (zoals KoudeWarmteOpslag, geothermie, ondergronds bouwen).w**
- **Door decentralisatie van bodembeleid is steeds meer aandacht voor integraal duurzaam bodembeheer.**

WAAROM EEN GEZAMENLIJKE BODEMVISIE? (2/2)

Gedragenheid

- **Bodem is een thema waarbij een diversiteit aan belangen meespeelt: gebruikers van bodem zijn de beheerders.**
- **Het betrekken van collega's, bestuurders en externe belanghebbenden bij het opstellen van een bodemvisie is essentieel voor de inhoud, het draagvlak en de organisatie. De organisatie van wat?**

Beleid

- **Voor breed bodembeleid bestaat geen vastgesteld beleidsinstrument: het is zoeken naar verankering**
- **Bodem is een werkveld waarin de bodemambtenaar een andere rol krijgt (dus een verandering van kennis en vaardigheden).**
- **Bodem is een thema waarbij verdeling van bevoegdheden complex is, omdat het verweven is met thema's als water, energie en ruimtelijke ordening.**

DOELEN VAN EEN GEZAMENLIJKE BODEMVISIE

Een gezamenlijke bodemvisie bevat een gedragen en realistische visie op duurzaam bodemgebruik:

- **Duurzaamheid: gezamenlijk zoeken naar een evenwicht tussen benutten en beschermen van de bodem**
- **Gedragenheid: zowel binnen de eigen organisatie als met belanghebbende organisaties daarbuiten**
- **Realistisch: met kennis van de bodem en in afstemming met haar gebruikers**

EEN GEZAMENLIJKE BODEMVISIE IS OOK EEN MIDDEL

Een gezamenlijke bodemvisie is ook een middel om te komen tot duurzaam bodemgebruik:

- **Brengt belangen bij elkaar en breidt netwerken uit naar andere kennisvelden en sectoren.**
- **Brengt kennis bij elkaar: vanuit verschillende kennisvelden van wetenschap tot beleid en praktijk.**
- **Zorgt voor doorwerking van de visie en de ambities in de dagelijkse praktijk.**

DE INGREDIËNTEN VAN EEN BODEMVISIE

- **Beschrijving van de bodem vanuit een logische en herkenbare indeling (zoals de functies van de bodem: dragen, informeren, reguleren en produceren)**
- **Huidige situatie (hoe ziet de bodem- en het potentiële bodemgebruik eruit? kaartbeelden met toelichting)**
- **Verdeling van bevoegdheden (hoe zijn bevoegdheden over relevante onderwerpen verdeeld vanuit beleid, wet en regelgeving?)**
- **Belangen (welke maatschappelijke belangen spelen een rol?)**
- **Visie op de bodemfunctie (waar willen we heen?)**
- **Ambities voor deze functie (hoe komen we daar?)**
- **Aanknopingspunten in bestaande plannen**
- **Zicht op uitvoering (middelen, acties en nazorg)**

SPRONG: Samen een duurzame bodemvisie ontwikkelen

- **Doel van SPRONG: Het gezamenlijk met interne en/of externe belanghebbenden opstellen van een bodemvisie als instrument voor interactie en visie-ontwikkeling.**
- **SPRONG staat voor Stakeholder PaRticipatie bij de ONtwikkeling van Gebiedsgerichte bodemambities.**
- **SPRONG is een project van Deltares, TNO, Provincie Groningen, Provincie Zuid-Holland, Gemeente Gorinchem, Stichting Kennisontwikkeling Kennisoverdracht Bodem, Royal Haskoning, SenterNovem.**
- **SPRONG is geschikt voor zowel gemeentelijk als provinciaal niveau (pilots afgerond in Gorinchem en Groningen).**

HET SPRONG-PROCES

Verkenning

- In beeld brengen van kennis en belangen.
- Aan tafel brengen van belangen.

Visievorming

- Opstellen van conceptvisie op basis van verkenning.
- Input en interactie verder organiseren.

Doorwerking

- Visie en ambities op duurzaam bodemgebruik + uitvoeringprogramma.
- Bestuurlijk vaststellen van bodemvisie.
- Bodemvisie laten landen in de dagelijkse praktijk.

LEERPUNTEN: BELANGEN BIJ ELKAAR BRENGEN

- Het begint bij bestuurlijke aandacht, misschien niet bij alle thema's, maar wel bij enkele.
- Zorg voor bestuurlijk draagvlak: informeer en betrek de bestuurders.
- Zorg voor eigen drive en overtuiging dat een bodemvisie en het bijbehorende proces meerwaarde heeft.
- Door de verbinding met andere beleidsvelden vormen de collega's van andere afdelingen een essentiële doelgroep
- Investeer in een zorgvuldig proces met aandacht voor de betrokkenen. Een goed proces, waarbij betrokkenen het belang van duurzaam bodemgebruik gaan inzien, is een minstens zo belangrijk resultaat als de visie zelf

LEERPUNTEN: KENNIS BIJ ELKAAR BRENGEN

- **Verzamel en structureer informatie en kennis: kaartbeelden aangevuld met kennis uit praktijk, wetenschap en beleid.**
- **Zorg voor inzicht in bevoegdheden en rollen van gemeenten/provincie.**
- **Zorg voor een goede interface tussen informatie/kennis en belangen (bijvoorbeeld een ontwerptafel waarbij ook onderlinge interactie mogelijk is).**

LEERPUNTEN: KENNIS BIJ ELKAAR BRENGEN

- **Verzamel en structureer informatie en kennis: kaartbeelden aangevuld met kennis uit praktijk, wetenschap en beleid.**
- **Zorg voor inzicht in bevoegdheden en rollen van gemeenten/provincie.**
- **Zorg voor een goede interface tussen informatie/kennis en belangen (bijvoorbeeld een ontwerptafel waarbij ook onderlinge interactie mogelijk is).**

LEERPUNTEN: DOORWERKING VAN DE BODEMVISIE BORGEN

- Geef status aan de bodemvisie, bijvoorbeeld door deze bestuurlijk vast te stellen of aan te merken als een Aspect structuurvisie
- Zorg voor communicatietraject tijdens en na vaststelling van de bodemvisie
- Evalueer het gebruik van de bodemvisie na 1 jaar: communiceer de resultaten en verbind hier acties aan indien nodig.
- Pas de bodemvisie periodiek aan op basis van ontwikkelingen in kennis en beleid.

PRAKTISCHE AANBEVELINGEN VOOR GEMEENTEN EN PROVINCIES (1/2)

- **Betrokken:** Ga uit van eigen overtuigend verhaal en betrek hierbij zowel interne stakeholders (andere werkvelden, bestuurders) als extern belanghebbenden. Betrek de stakeholders vanuit hun eigen belang, of beter laat ze het belang zelf omschrijven. Blijf communiceren!
- **Flexibiliteit:** Om te komen tot een gezamenlijke en gedragen visie moet iedereen z'n eigen proces doorlopen. Houd rekening met afwijkingen van de planning door externe factoren/ontwikkelingen en speel hierop in. Houd zelf de regie!
- **Bodeminformatie:** Ontsluit alle relevante bodeminformatie en vertaal deze naar begrijpelijk kaartmateriaal op de juiste schaal voor de opgave. Zorg dat er iemand is om kaartmateriaal toe te lichten aan de andere werkvelden. (BIELLS: 'Zorg voor kaarten, maar wees zelf de legenda')
- **Communicatie:** Zorg voor goede communicatie rond wat de bodemvisie beoogt voor welke doelgroepen.

PRAKTISCHE AANBEVELINGEN VOOR GEMEENTEN EN PROVINCIES (2/2)

- **Bevoegdheden:** Communiceer over de rol van de gemeente en provincie bij de totstandkoming van de bodemvisie en maak deze expliciet in de visie.
- **Status van de bodemvisie:** Een gemeente kiest voor (aspect) structuurvisie, provincie voor bestuurlijke vastlegging maar geen formele status. Kies de vastlegging die past bij het doel!
- **Communicatie:** Bij gemeenten meer aandacht voor concrete situaties/uitdagingen waarbij verschillende belangen een rol spelen. Bij de provincie is de bodemvisie abstracter en moet gezamenlijk verder worden ingevuld met gemeenten, waterschappen en gebiedsbeheerders

SP
RO
NG

ME
BO
2b

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

SKB/Bodem +/Deltares/TNO/Royal Haskoning
Gemeente Gorinchem/Provincie Groningen/Provincie Zuid-Holland

WAT NU? DE VOLGENDE STAP

Wilt u verder met het gezamenlijk ontwikkelen of implementeren van een bodemvisie?

Bekijk goede voorbeelden:

- **Bodem+:** www.senternovem.nl/Bodemplus
- **VRM:** www.vrom.nl zoek op bodem)

Ga coalities aan met:

- **DLG**
- **Provincie/Gemeente**
- **Milieudienst/Omgevingsdienst**
- **Andere belanghebbenden zoals woningbouwcorporaties, infrastructuur-beheerders of projectontwikkelaars.**

Volg de cursus 'Bodemvisie maken en implementeren':

- **Voor meer informatie vraag de presentator**